

A TEHETSÉGEK KIVÁLASZTÁSA, ÉRTÉKELÉSE ÉS MINŐSÍTÉSE OLASZ PÉLDA ALAPJÁN

SZERZŐ:

TOMA SÁNDOR

edző – Békéscsabai Röplabda Sportegyesület,
tudományos munkatárs – Röplabda Specifikus
Módszertani Központ

A TEHETSÉGEK kiválasztása, értékelése és minősítése olasz példa alapján

Az alábbiakban a Röplabda Szakmai Folyóirat első számában megjelent „Tehetségkiválasztás, tesztek és tehetségfejlesztési folyamatok a röplabdában török példa alapján” című cikkünkben megkezdett témát szeretnénk folytatni. Az Olasz Röplabda Szövetség által, a „Serie A1” edzői részére 2023-ban szervezett edzőképző konferencián mutatta be a férfi olasz ifjúsági válogatott kiválasztási rendszerét.

Célunk ezzel, hogy bemutassuk és rávilágítsunk arra, hogy a jelentős röplabda hagyományokkal és kultúrával rendelkező nemzetek, milyen aspektusokból próbálják megtalálni a jövő nagy tehetségeit.

Az olasz női röplabda válogatott megnyerte a 2024-es Párizsi Olimpiát, míg a férfi nemzeti csapat a 4. helyezést érte el. A női és férfi „Serie A”, a világ egyik legerősebb bajnoksága. Az eredmények, a tudás, a hosszú ideje folytatott precíz munka sikeres és büszke röplabda nemzetté tette őket.

Az Olasz Röplabda Szövetség 2022 óta több mint 300.000 regisztrált tagot számlál, a sportág óriási népszerűségnek örvend Itáliában. Ezen sikerek mögött egy jól szervezett és hatékony tehetségkiválasztási rendszer áll, amelynek célja a legtehetségesebb fiatalok felkutatása és fejlesztése.

A KIVÁLASZTÁSI FOLYAMAT „célkitűzései” A sportolók kiválasztása és képzése több szinten történik:

- Tartományi kiválasztás
- Regionális kiválasztás
- Nemzeti válogatott kiválasztás
- Nemzeti kiválasztás:
 - Pre junior (19 év alattiak)
 - Juniorok (21 év alattiak)
 - „Serie” bajnokságra való nevelés

„Az értékelés”

A kiválasztás során a sportolókat különböző szempontok alapján értékelik:

- a fizikai előfeltételek értékelése
- a motoros előfeltételek értékelése
- a mentális előfeltételek értékelése
- a tanultság minőségének értékelése
- a technikai tudás értékelése
- a játéktudás értékelése

„Képzési út”

- a szerepkör azonosítása
- a szerepkörre jellemző alapismeretek kidolgozása
- a játéktudás fejlesztése
- a játékrendszerek megismertetése és alkalmazása

„ÉRTÉKELÉSI PARAMÉTEREK” OLASZ RÖPLABDA SZÖVETSÉG FÉRFI SZAKÁG „FIZIKAI, MOTORIKUS, ALKALMASSÁGI” KRITÉRIUMOK

‘A’ TÍPUSÚ TEHETSÉG

„ABSOLUTE” tehetség, átlagon felüli antropometriai és koordinációs képességekkel, jó tanulási képességgel és gyorsasággal, jó figyelmi és szituációs megkülönböztető képességgel.

- Átlagon felüli magasság, jó és harmonikus testfelépítés, normál testsúly, jó ízületi adottságok, tulajdonságok;
- Jó technikai képességek legalább 2 alpműveltségi területen;
- Születési kor alatti biológiai életkor;
- Jó edzési hajlam, jó szellemi, technikai és fizikai teherbíró képesség;
- **Kiváló hajlam a fegyelmezettségre.**

‘B’ TÍPUSÚ TEHETSÉG

„Fizikai” tehetség, átlagon felüli antropometriával, azonosítatlan tanulási képességgel és gyorsasággal, normál testsúly, jó izomzat.

- Átlagon felüli testmagasság, jó izomzat és fizikai teherbíró képesség, paramorfizmusok hiánya;

- Strukturált;
- Technikailag elmaradott a nem megfelelő edzések miatt, de hajlandóságot mutat a tanulásra, jó hajlamot mutat a munkára;
- Jó koordináció, megfelelő ízületi mobilitás; (sípcsont-tarsalis, lapocka-humeralis, lábszárcsont-ízületi)
- **Megfelelő udvariassági és viselkedési szint.**

‘C’ TÍPUSÚ TEHETSÉG

„FELÜLVIZSGÁLANDÓ” tehetség, rossz technikával és hozzávetőleges koordinációval, amelyet a kétéves időszak alatt felül kell vizsgálni.

- Magasság átlagon felüli vagy azon belüli, testsúly nem a testalkatnak megfelelő, fejletlen izomzat;
- Technikailag elmaradott a nem megfelelő program miatt, azonban jó hajlamot mutat a tanulásra és a munkára;
- Megfelelő általános koordináció, az ízületi elzáródások hiánya;
- **Jó udvariassági és viselkedési szint, teljesítési hajlandóság.**

‘D’ TÍPUSÚ TEHETSÉG

„PRECOCE” tehetség, már jó játékos, fizikailag és technikailag is előrébb jár, már 14-16 évesen is képes jó fizikai és technikai teljesítményre.

- Magasság a normál tartományban, de befejezett növekedési folyamatokkal, testsúly a normál tartományban;
- Posztján kiváló technikai-taktikai készségek;
- **Jó vezetői képességek, magatartás, munkamorál és jó kapcsolatteremtő képesség.**

MIT KELL VIZSGÁLNI!

- 13-15 évesek kronológiai koránál **alacsonyabb biológiai életkort kell majd igazolni**, mert a „koraérett” sportolók jelenléte számos folyamatot feltételez. Ezt követően empirikus elemzést kell végezni (a hormonális, izom-, ízületi és csontérés értékelése). Ne hagyjuk figyelmen kívül a fizikailag, test alkatilag elmaradott fiúgyermekeket, akik jó ízületi, és koordinációs képességekkel, de gyenge izomtelijsítménnyel rendelkeznek, hiszen közülük kerülnek ki a leendő magas játékosok.
- **Technikai-motoros készségek**, fontos, hogy jó legyen a mozgások harmóniája, hogy a korai szakaszban 13-15 éves korban prioritást élvezzenek, és hogy a technikai kivitelezést, az ízületi mobilitást, a koordinációs készségek összetevőivel és nem az erőnek a kihasználásával hajtják végre.

„OSZTÁLYOZÁS”

Technikai értékelési ráta

FELMÉRÉSEK			
A TECHNIKA ÉRTÉKELÉSE	1	2	3
	1 jól strukturált alaptéchnika megléte	2 jól strukturált alaptéchnika megléte	3 jól strukturált alaptéchnika megléte
	Átlag alatti technikai képességek	Átlagos technikai képességek	Átlagon felüli technikai képességek

Teljes értékelési táblázat

FELMÉRÉSEK				
FIZIKUM ÉRTÉKELÉSE	A	B	C	
A TECHNIKA ÉRTÉKELÉSE	1	2	3	
	Átlag alatti technikai képességek	Átlagos technikai képességek	Átlagon felüli technikai képességek	

Végző osztályozási táblázat

	Abszolút tehetséges	Kijelenthető fizikai potenciál	Fizikális lehetőségek	Befejeződött növekedési folyamatok
Átlagosnál alacsonyabb képességek	A1	B1	C1	D1
Átlagos képességek	A2	B2	C2	D2
Átlag feletti technikai képességek	A3	B3	C3	D3

- Figyelemnek, a gyors megértésnek adjon elsőbbséget, és a feladatra való megfelelő összpontosítással végezze el a gyakorlatokat, értékelje a figyelmetlenség mértékét.
- **A tanulás képessége és sebessége**, előnyben részesítve azokat, akik a technikai értékelés során érzékelhető korrekciók és kiigazítások jeleit mutatják, bár nem gyorsan, de folyamatosan.
- **A helyzetelemzés sebessége**, előnyben részesítve azokat, akik aktívan reagálnak a helyzetek változatosságára a megfelelő választásokkal, előnyben részesítve azokat, akik jól elemzik és emlékeznek a gyakorlatban és a játékban előforduló helyzetekre.
- **Fizikai képességek**: az antropometriai és teljesítményparaméterek értékelése és osztályozása.

ÁLTALÁNOS ELEMZÉS: Regionális nap

Összes felmért sportoló	714
Regionális felmérőnapok száma	20
Átlagos játékosszám	35,7

TEHETSÉGGUTATÓ	ÖSSZES	1	2	3
"A" TÍPUS	0	0	0	0
"B" TÍPUS	34	5	21	8
"C" TÍPUS	96	44	38	14
"D" TÍPUS	48	11	26	11
ÖSSZESEN	178	60	85	33

Posztok szerinti elemzés

CENTER						
1997	H media	H max	H min	No. Játékos	R max	V max
A	-	-	-	-	-	-
B	193,5	200	189	9	255,5	329,5
C	191	198	186	14	253,5	320
D	186,5	191	183	4	247	319
1998	H media	H max	H min	No. Játékos	R max	V max
A	-	-	-	-	-	-
B	-	-	-	-	-	-
C	192	196	186	10	252,5	315,5
D	187	190,5	180	2	245	311

Regionális nap elmúlt öt évének referencia értékei

ÁTLÓ						
1997	H media	H max	H min	No. Játékos	R max	V max
A	-	-	-	-	-	-
B	192	196	189	3	251	321,5
C	188	197	182	3	248	310,5
D	182,5	183	182	4	243	323
1998	H media	H max	H min	No. Játékos	R max	V max
A	-	-	-	-	-	-
B	-	-	-	-	-	-
C	-	-	-	-	-	-
D	-	-	-	-	-	-

FELADÓ						
1997	H media	H max	H min	No. Játékos	R max	V max
A	-	-	-	-	-	-
B	182,5	185	180	2	244,5	317,5
C	187,5	198	177	2	254,5	329
D	180	183	179	2	236,5	299,5
1998	H media	H max	H min	No. Játékos	R max	V max
A	-	-	-	-	-	-
B	179	185	176	3	241	314
C	187	190	184	2	247	300
D	176	179	174	3	228	302

A KIVÁLASZTOTT CSOPORT ÖSSZETÉTELE: KIVÁLASZTÁSI ÉS MINŐSÍTÉSI KRITÉRIUMOK

FELADÓ				ÜTŐ			
	H media	R max	V max		H media	R max	V max
A	195	255	330	A	197	265	340
B	190	250	325	B	194	255	335
C	187	244	310	C	188	245,5	325
D	180	236	300	D	185	245	325

CENTER				ÁTLÓ			
	H media	R max	V max		H media	R max	V max
A	203	270	335	A	201	265	340
B	196	265	330	B	198	265	335
C	193	260	320	C	195	260	325
D	191	255	325	D	190	250	325

	Val.	Abszolút tehetség	Nyilvánvaló fizikai potenciál	Lehetséges fizikai potenciál	Befejeződött növekedési folyamatok
Átlagosnál alacsonyabb technikai képességek	1	A1	B1	C1	D1
Átlagos technikai képességek	2	A2	B2	C2	D2
Átlag feletti technikai képességek	3	A3	B3	C3	D3

Hogyan válasszuk ki a JÁTÉKOSOKAT

A C1, D1 és D2 kategóriák továbbra is megfigyelés alatt vannak klubjaikban, fejlődésüket ellenőrizni kell a szezon során.

	Val.	Abszolút tehetség	Nyilvánvaló fizikai potenciál	Lehetséges fizikai potenciál	Befejeződött növekedési folyamatok
Átlagosnál alacsonyabb technikai képességek	1	A1	B1	C1	D1
Átlagos technikai képességek	2	A2	B2	C2	D2
Átlag feletti technikai képességek	3	A3	B3	C3	D3

Hogyan állítsuk össze a CSAPATOT

A B1 és C2 kategóriák az utolsó edzésig a csoportban maradnak, és az esetleges cserékre rendelkezésre állnak.

KIVÁLASZTÁS MENETE

PROGRAM:

- Kezdeti mérés: „adatlap”, táblázat.
- Kezdeti besorolás.
- Poszt ellenőrzés.
- Egyéni technikai munka posztspecifikusan.
- Gyakorlatok a játékrendszerek struktúrájára.

val kapcsolatban: „pozitív akció, negatív akció”.

- A versenyeken elért teljesítmény statisztika elemzése.
- Utolsó osztályozás.
- Utolsó mérés: „adatlap” táblázat, amelyet el kell küldeni a regionális és országos szervezetteknek.

ADATLAP TÁBLÁZAT MINTA:

FEDERAZIONE ITALIANA PALLAVOLO										
ATTIVITA' di QUALIFICAZIONE MASCHILE				Data:		Regione:				
SCHEDA di PRIMA VALUTAZIONE REGIONAL DAY										
	Val.	Cognome e nome	Data di nascita	ruolo	statura	reach 1	Vertek	Club di appart.	Allenatore	mail Allenatore
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										
21										
22										
23										
24										
25										
Nome Cognome selezionatore				n° Telefono			mail			

KIVÁLASZTÁS FOLYAMATA:

A kiválasztás gyakorlati menete:

Minden sportoló a helyére ülve várja a felmérés kezdetét.

Időtartam: 5’

Teremben a röplabda pálya közepén körbe ülve a felmérést végzők és a felmérésben résztvevő fiatalok.

1. A felmérést vezető szakember üdvözlöi a sportolókat.
2. Összegyűjti az orvosi igazolásokat.
3. Ismerteti a felmérés menetét.

BEMELEGÍTÉS

Időtartam: 20’

A 3. edző vagy asszisztens felelőssége

- futás, keringésfokozás
- funkcionális gyakorlatok
- Core gyakorlatok
- futóiskola gyakorlatok

Pihenő: Ivás, 30”

TECHNIKAI GYAKORLATOK RÉSZ

Időtartam: 60’

A másodedző felelőssége

Labdás technikai rész, ha differenciált munkát terveznek, minden edző a saját csoportjával dolgozik.

A vezetőedző a felelős az ellenőrzésért és a módosításokért.

Pihenő: Ivás, 30”

JÁTÉK RÉSZ

Időtartam: 40’

A vezetőedző felelőssége

- Labdakezeléses szakasz
- Pihenő szakasz

Ezt a fázist úgy kell felépíteni, hogy váltakozó játékblokkok legyenek: alacsony intenzitás a technika fejlesztésére, közepes intenzitás a technika stabilizálására.

2/3/4 perc, 15/20” szünetekkel, technikai javítások és visszajelzés a sportolóknak.

Pihenő: Ivás, 30”

BEFEJEZŐ RÉSZ

Időtartam: 10'

A másodedző felelőssége

Levezető rész, nyújtó gyakorlatokkal.

FELMÉRÉS ZÁRÓ RÉSZÉ

Időtartam: 5'

Teljes felmérést végző személyzet és a felmérésben résztvevő gyerekek együtt vannak.

Vezetőedző a felmérésen tapasztaltakat összefoglalja, és közli az elsődleges eredményeket.

Másodedző tájékoztatást ad a további programról és a közelgő eseményekről.

ELLENŐRZÉS

Végző ellenőrzés

A csoport viselkedésének ellenőrzése az öltözőben.

A végén az egész stáb összeül, hogy részletesen értékelje a sportolókat és meghozza a következő versenyekre vonatkozó döntéseket.

INFORMÁCIÓK MEGOSZTÁSA

- A klubedzőtől a tartományi válogatottig.
- A tartományi referensektől a regionális referensekig.
- Az országos szakszövetség korosztályos válogatott vezetőjéig.

ÖSSZEGZÉS:

Az Olasz Röplabda Szövetség tehetségkiválasztási rendszere egy jól átgondolt és hatékony program, amelynek célja a legtehetségesebb fiatalok felkutatása és fejlesztése. A rendszer sikereit a nemzetközi versenyeken elért eredmények is bizonyítják.

Illusztrációk jegyzéke:

1. <https://www.mk.co.kr/en/sports/11085805>
2. https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://twitter.com/volleyballworld/status/1822623485027332382&ved=2ahUKEwjty8_hsPi-JAxWkgv0HHdACHu4Qh-wKegQIQxAC&usg=AOvVaw0_VGSC-j9P8qjfKCwJXkWa